

ПРОБЛЕМАТИЗАЦІЯ ОБРАЗУ ЛЮДИНИ В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРИ МЕТАМОДЕРНУ

Уманець О. В.

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків

Сучасний культурний простір, який характеризується плюралістичністю тенденцій, множинністю національно визначених векторів процесу культуротворення, суперечливим накладанням-співіснуванням глобалізаційного та глокалізаційного спрямувань, детермінує особливу гостроту осмислення сучасним гуманітарним знанням образу людини як одного фундаментальних конструктів світоглядної парадигми.

Постаючи в статусі центру аксіологічної системи з епохи Відродження і зберігаючи такий статус протягом епохи Нового часу (попри певні нюанси, пов'язані зокрема із формуванням нових складових соціуму), образ людини в контексті культури метамодерну та в контексті сучасного гуманізму піддається певній ревізії. Насамперед проблематизується питання щодо його ідентифікаційної визначеності. Визнання права сучасної людини на можливість ідентифікації одночасно в різних площинах – національній, світоглядній, професійній, релігійній, субкультурній, художній тощо, дозволяє визначити багатовимірність як один із визначальних маркерів образу людини епохи постсучасності. Водночас таку багатовимірність видається можливим позиціонувати як сучасну емерджентність – чинник неповторності сучасної особистості, обумовлений унікальністю та варіабельністю співвідношення в її духовному світі ідентифікаційних модусів.

Інший аспект проблематичності сучасного образу людини формується на тлі сучасних процесів технізації. Розвиток цифрових технологій формує парадоксальну ситуацію. Створення людиною потужних засад максимального розширення кордонів опанування світу обертається її перетворенням на пасивного споживача результатів дії технологій та – особливо - штучного інтелекту, потенційною втратою важелів впливу на власне буття. У ситуації делегування технологіям атрибутивної для людини місії пізнання та креативного перетворення світу формується загрозлива тенденція витіснення образу людини як єдиної сили культуротворення на маргінес картини світу.

Суттєво позначається на образі людини постсучасності тенденція віртуалізації буття. Перенесення інтелектуальної активності у віртуальний простір, слугує з одного боку, максимальній інтенсифікації самовиявлення людини. З іншого боку, такі віртуальні механізми є потужними імпульсами посилення тенденції специфічної анонімності та підміни особистості вигаданим, бажаним образом, який часто виконує компенсаторну функцію за умов відчуження людини від культури та втрати культуротворчого потенціалу.

Означені вектори проблематизації образу людини в контексті культури метамодерну спонукають до констатації потреби формування культурологічним знанням нового його осмислення та визначення статусу в процесах культуротворення.